

DİYARBAKIR'DA ÇÖLYAK HASTALIĞI

Çölyak; buğday, arpa, yulaf ve çavdarda bulunan gluten adı verilen proteinden kaynaklanan bir ince bağırsak hastalığıdır. Kalıtsal olarak geçen ve yatkın bireylerin beslendiği gıdalarda buğday, arpa, yulaf, çavdar gibi tahılların yer alması sonucu ortaya çıkar. Günlük beslenmemizde sıklıkla yer alan ekmek, pastalar, kekler, tatlılar, gofret, çikolata, makarna, bisküvi ve pek çok hazır gıdada bu tahıllar yer almaktadır.

Çölyak hastalarında, sindirim sistemindeki hasara bağlı olarak; ishal, kabızlık, bulantı, kusma, karın ağrısı, karında şişkinlik, iştahsızlık, kilo alamama, gelişme geriliği, diş gelişiminde bozulmalar, boy kısalığı, kansızlık, kemik zayıflığı ve karaciğer hastalıkları gibi şikayetler görülebilmektedir.

Çölyak hastalığının ilaçla tedavisi olmayıp tek tedavisi ömür boyu gluten içeren gıdalarla beslenmekten kaçınmaktır. Ancak gluten içermeyen ürünler oldukça pahalı (1 kg un 5-25 TL arasında 150gr bisküvi 15TL) ve SGK ürünlerin bir kısmını karşılamaktadır.

Çölyak hastalığının **her 150 kişiden 1 kişide** görülen yaygın bir hastalık olduğu saptanmıştır. Çölyak hastalığı konusunda hastaları ve toplumu bilinçlendirmek, hastalarına ve ailelerine diyet eğitimi vermek, resmi makam ve kuruluşlarla çölyak hastalarının ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşam kalitelerini artırmak amacıyla Eylül 2008'de Güneydoğu Çölyakla Yaşam Derneği'ni kurduk.

Derneğimiz;

1. 1,5 yıl içerisinde Diyarbakır'da 300'e yakın hastaya ulaşarak glutensiz diyet konusunda bilgi verdi. Ulaşamadığımız yüzlerce hasta var ilimizde.
2. Hastalık konusunda toplumu bilinçlendirmek için televizyon programları ve gazetelerde haberler düzenledi.
3. Hastalığa dikkat çekmek için sağlık kuruluşlarında broşür dağıtıldı ve afişler asıldı.
4. Bir firma, Yerel Gündem 21 ve Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla hastalara 2 ton glutensiz un dağıtıldı.
5. İthalatçı firmanın katkılarıyla yaklaşık 10000TL'lik glutensiz ürün dağıtıldı.
6. Diyarbakır Valisi'yle yapılan görüşmeler sonucu Valilik 42 yeşil kartlı çölyak hastasına ayda 150 TL maaş bağladı. (bu sadece Diyarbakır'da gerçekleşen bir olaydır.)

Veysi ÇOBAN
Güneydoğu Çölyakla
Yaşam Derneği Başkanı

7. Çölyak hastalığı genetik bir hastalık olduğundan 250 hasta yakınına çölyak taraması yapıldı. Yerel Gündem 21, ithalatçı firma ve Fırat Üniversitesi Çocuk Gastroenteroli Ana Bilim Dalı'nın katkılarıyla
8. Çölyak derneklerinin SGK'ye başvurusu ve bir milletvekilinin girişimi sonucu yetişkin bir hastaya sağlanan ayda 2 kiloluk glutensiz ürün desteği 2,5 kiloya çıkarıldı.

Sorunlar ve Çözüm Önerileri

SGK hastalık maliyetinin yarısını bile karşılamamaktadır. SGK yetişkin bir hastanın ayda 4 kg ununu reçete kapsamında karşılamakta (kg başı 5TL'sini) Bu, hastanın ihtiyacını giderecek şekilde düzeltilmeli.

Glutensiz ürünlerin çoğu ithal. Glutensiz ürünleri bulmak zor.

Sosyal yardımın artırılması ve yerli üretimin teşvik edilmesi gerekiyor.

Hastaların büyük bir kısmına tanı konulmuş değil. Üniversitelerin bu konuda çalışma yapması gerekir.